



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 95/2013-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť P. S., t. č. vo výkone trestu, zastúpeného advokátom JUDr. T. B., P., ktorou namietal porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b), c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Špeciálneho súdu v Pezinku sp. zn. PK 2 Tš 29/2006 z 28. apríla 2008, rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Toš 6/2008 z 30. marca 2010 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdo V 11/2011 z 27. februára 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. augusta 2012 doručená sťažnosť P. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b), c) a d) Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Špeciálneho súdu v Pezinku (ďalej len „špeciálny súd“) sp. zn. PK 2 Tš 29/2006 z 28. apríla 2008, rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Toš 6/2008 z 30. marca 2010 (ďalej len „rozsudok z 30. marca 2010“) a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo V 11/2011 z 27. februára 2012 (ďalej len „uznesenie z 27. februára 2012“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol spolu s ďalšími osobami rozsudkom špeciálneho súdu sp. zn. PK 2 Tš 29/2006 z 28. apríla 2008 (ďalej len „rozsudok špeciálneho súdu“) uznaný vinným z organizátorstva a pomoci pri spáchaní trestného činu neodvedenia dane a poistného podľa § 10 ods. 1 písm. a) a c) k § 148a ods. 1 alinea 2 a ods. 4 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení platnom do 30. júna 2002 (ďalej len „Trestný zákon č. 140/1961 Zb.“) formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. a z trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 185a Trestného zákona č. 140/1961 Zb. Sťažovateľ mal byť súčasťou organizovanej skupiny, ktorá v období od februára 2000 do 7. februára 2002 pre účely obchodovania s tovarom fiktívnej hodnoty a nároku na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) vytvorila sieť podnikateľských subjektov, ktoré vystavovali účtovné doklady na produkty bez trhovej hodnoty, ktoré boli vydávané za softvér. Týmto spôsobom si vytvorené subjekty neoprávnene uplatňovali nároky na vrátenie nadmerného odpočtu DPH najmenej vo výške 178 957 412 Sk, pričom správca dane uvedený týmto do omylu nadmerný odpočet vo výške najmenej 121 792 591 Sk uznal a ku škode štátneho rozpočtu Slovenskej republiky vyplatil. Účasť sťažovateľa na tejto organizovanej trestnej činnosti mala spočívať v tom, že *„... v dobe od októbra 2000 do decembra 2000 riadil M. N., v ktorého mene spracovával faktúry na produkty s fiktívnou trhovou hodnotou, výdavkové a príjmové pokladničné doklady o nákupe a predaji a vývoji softvéru ako produktu s fiktívnou trhovou hodnotou vo firme M., IČO...“*.

Za túto trestnú činnosť bol sťažovateľ odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 6 rokov a na výkon trestu bol zaradený do II. (druhej) nápravno-východnej skupiny. Proti rozsudku špeciálneho súdu podal sťažovateľ, ako aj ďalší obžalovaní odvolanie,

o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom z 30. marca 2010. Najvyšší súd vyhodnotil odvolanie sťažovateľa ako nedôvodné, a preto ho spolu s odvolaniami ďalších obžalovaných zamietol. Rozsudok najvyššieho súdu z 30. marca 2010 sťažovateľ napadol dovolaním podľa § 368 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (ďalej len „Trestný poriadok“), ktoré bolo uznesením najvyššieho súdu z 27. februára 2012 odmietnuté.

3. Sťažovateľ v sťažnosti namieta predovšetkým porušenie svojho práva na obhajobu. K porušeniu tohto práva malo dôjsť predovšetkým v prípravnom konaní a v tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že jeho vtedajší obhajca JUDr. K. M., ktorý mu bol ustanovený opatrením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) z 27. júna 2002, nebol upovedomený o niekoľkých vyšetrovacích úkonoch (výsluchy svedkov a konfrontácie), ktoré boli v priebehu vyšetrovania vykonané. V čase, keď bol JUDr. K. M. sťažovateľovi ustanovený za obhajcu, už mal vyšetrovateľ naplánované na júl a august 2002 tieto vyšetrovacie úkony, no jeho ustanovený obhajca o nich nemal vedomosť, a preto sa ich nezúčastnil. Nedostatkom je tiež postihnuté vyrozumenie o týchto vyšetrovacích úkonoch z 5. júna 2002, v ktorých vyšetrovateľ sťažovateľovi oznámil, že v júni, júli a auguste 2002 plánuje vykonať výsluchy svedkov, ktorých mená však vo vyrozumení neboli uvedené. Tým sa sťažovateľovi „... *absolútne znemožňovalo*...“ uplatnenie jeho práva na obhajobu. V súvislosti s právom na obhajobu sťažovateľ tiež poukázal na určité pochybenia pri zabezpečení jeho kvalifikovanej obhajoby. V prípade sťažovateľa išlo o prípad nutnej obhajoby podľa § 36 ods. 3 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok č. 141/1961 Zb.“). Preto bol sťažovateľovi ustanovený za obhajcu opatrením okresného súdu z 27. júna 2002 JUDr. K. M. Tento ustanovený obhajca však po čase sťažovateľa z osobných dôvodov nechcel ďalej obhajovať a 29. augusta 2006 požiadal o oslobodenie od povinnosti ho obhajovať. Okresný súd žiadosti ustanoveného obhajcu vyhovel a opatrením zo 7. septembra 2006 zbavil JUDr. K. M. povinnosti ho obhajovať. Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

„Ustanovený obhajca JUDr. M. a náhradný obhajca JUDr. A. Š. si povinnosť obhajovať ma neplnili. Až opatrením z 20. 9. 2006... mi bol ustanovený ďalší obhajca, JUDr. A. H. Až do 25. 9. 2006, kedy predložil súdu moje plnomocenstvo na zastupovanie

JUDr. S., som bol bez kvalifikovanej obhajoby. Napriek tomu vyšetrovateľ v tomto období vykonával vyšetrovacie úkony...“

4. Sťažovateľ tiež považuje napadnuté rozhodnutia za nedostatočne odôvodnené. V rozsudku špeciálneho súdu z 28. apríla 2008, ktorý má spolu 137 strán, je zavinie sťažovateľa odôvodnené iba veľmi stručne na 16 riadkoch na strane 118 rozsudku. Obdobným nedostatkom trpí aj rozsudok najvyššieho súdu z 30. marca 2010, ktorý rozhodoval o odvolaní podanom sťažovateľom, ako aj ďalšími obžalovanými. Súdny v odôvodneniach týchto rozhodnutí iba všeobecne konštatovali, že sťažovateľ sa trestnej činnosti, ktorá mu bola kladená za vinu, spolu s ostatnými obžalovanými dopustil. Sťažovateľ považuje za nedostatok, že súdy sa nezaoberali posúdením hodnovernosti výpovede svedka N., ktorá bola spolu s listinnými dôkazmi rozhodujúca pri preukazovaní viny sťažovateľa. Pri objektívnom posúdení zisteného skutkového stavu súdy nemohli dospieť k záveru, že sťažovateľ svojim konaním naplnil znaky skutkových podstat žalovaných trestných činov.

5. Sťažovateľ preto navrhol, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť pri predbežnom prerokovaní na ďalšie konanie a aby o nej rozhodol týmto nálezom:

„Rozsudkom bývalého Špeciálneho súdu v Pezinku sp. zn. PK 2 Tš 29/2006 z 24. 8. 2008, rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Toš 6/2008 z 30. 3. 2010 a uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Tdo V 11/2011 z 27. 2. 2012 základné práva sťažovateľa podľa článku 17 ods. 2, 46 ods. 1 a 50 ods. 3 Ústavy SR, článku 6 ods. 1 a 3 písm. b) c) d) Dohovoru porušené boli.

Rozsudok bývalého Špeciálneho súdu v Pezinku sp. zn. PK 2 Tš 29/2006 z 24. 8. 2008 vo vzťahu ku sťažovateľovi, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Toš 6/2008 z 30. 3. 2010 vo vzťahu ku sťažovateľovi a uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Tdo V 11/2011 z 27. 2. 2012 sa zrušuje a vec sa vracia Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku na nové prejednanie a rozhodnutie.

Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku sa prikazuje, aby sťažovateľ bol ihneď prepustený z výkonu trestu odňatia slobody.

Sťažovateľovi sa priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 60 000,- € a náhrada trov konania 314,18 €.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti, alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie

(napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

8. Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy. Okrem týchto základných práv sťažovateľ tiež namieta porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b), c) a d) dohovoru. Tieto práva sťažovateľa mali byť porušené rozsudkom špeciálneho súdu z 28. apríla 2008, rozsudkom najvyššieho súdu z 30. marca 2010 a uznesením najvyššieho súdu z 27. februára 2012. K namietanému porušeniu uvedených práv malo dôjsť tým, že súdy, ktoré sa zúčastnili rozhodovania v jeho trestnej veci:

- neumožnili sťažovateľovi dôsledne uplatňovať v každom štádiu trestného konania jeho právo na obhajobu (pochybenia pri upovedomovaní o vyšetrovacích úkonoch, nedostatky pri ustanovení obhajcu sťažovateľovi),

- napadnuté rozhodnutia sú tiež nedostatočne odôvodnené.

K namietanému porušeniu práv sťažovateľa rozsudkom špeciálneho súdu z 28. apríla 2008

9. Ústavný súd vo svojom rozhodovaní vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V tejto súvislosti ústavný súd opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv

a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05).

10. Preto, pokiaľ ide o napadnuté rozhodnutie špeciálneho súdu, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti tomuto rozsudku mal sťažovateľ možnosť podať na najvyššom súde odvolanie ako riadny opravný prostriedok podľa príslušných ustanovení procesného kódexu (Trestný poriadok č. 141/1961 Zb.), v ktorého právomoci bolo posúdiť relevantné skutkové a právne okolnosti prípadu, ako aj prípadné procesné pochybenie špeciálneho súdu. Túto možnosť sťažovateľ (a aj ďalší obžalovaní) reálne využil a odvolanie podal, ktoré zároveň riadne odôvodnil. Sťažovateľ realizáciou svojich práv v priebehu trestného konania teda ako obžalovaný mal možnosť účinným spôsobom namietat' porušenie svojich práv v odvolaní proti rozsudku špeciálneho súdu, a preto ústavný súd jeho sťažnosť v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu práv sťažovateľa rozsudkom najvyššieho súdu z 30. marca 2010 a uznesením najvyššieho súdu z 27. februára 2012

11. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu alebo iného orgánu verejnej správy, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej správy bol alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu orgán verejnej správy vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie orgánu verejnej správy v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery orgánu verejnej správy môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne,

a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01), že ochrana garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) ústavou, prípadne dohovorom nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni.

Takto ustálené zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti tvorili aj v tejto veci základ rozhodnutia ústavného súdu.

12. Sťažovateľ namieta jednak porušenie základného práva na obhajobu. Nedostatky, ktoré sťažovateľ v súvislosti s právom na obhajobu vyčíta, sa týkajú predovšetkým prípravného konania (účasť obhajcu na vyšetrovacích úkonoch, pozn.). Ako vyplýva z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu z 30. marca 2010, ktorý rozhodoval o odvolaní sťažovateľa, tieto námietky sťažovateľ v podanom odvolaní neuplatnil. Uplatnil ich až ako dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

13. Najvyšší súd uznesením z 27. februára 2012 rozhodoval o dovolaní sťažovateľa a vo vzťahu k námietke sťažovateľa o porušení jeho práva na obhajobu uviedol:

„Obvinený si z dôvodu nutnej obhajoby obhajcu nezvolil, preto v zmysle § 39 ods. 1 Tr. por. mu súd ustanovil JUDr. K. M., ktorý ho v tejto trestnej veci zastupoval až do 7. septembra 2006, kedy ho súd podľa § 40 Tr. por. oslobodil od povinnosti obhajovania. V prípravnom konaní obvinený v prítomnosti ustanoveného obhajcu okrem svojich osobných pomerov odmietol vypovedať. Zo zápisníc o výsluchu obvineného, ani zo žiadneho časovo súvisiaceho podania podľa § 59 Tr. por. obsiahnutého v spisovom materiáli nevyplýva, že by obvinený v súlade s § 33 ods. 1 Tr. por. žiadal, aby sa obhajca zúčastnil na úkonoch prípravného konania, resp. že by obhajca oznámil vyšetrovateľovi v súlade s § 165 ods. 2 Tr. por., že sa chce zúčastniť vyšetrovacieho úkonu. Zo spisového

materiálu však možno zistiť, že po vznesení obvinenia P. S. bol jeho ustanovený obhajca vždy vyzrozmeneý o úkonoch prípravného konania, rovnako ako obhajcovia ostatných spoluobvinených. Obvinený, resp. jeho obhajca, mal reálnu možnosť aplikovať svoje právo na obhajobu, a bolo len na ňom, či ho využije.

Pokiaľ ide o formu vyzrozumenia, vychádzajúc zo zásady, že každý procesný úkon sa vykoná podľa procesného práva účinného v čase, kedy sa koná, ustanovenie § 165 ods. 2 Tr. por. ukladá, že ak obhajca oznámi vyšetrovateľovi alebo policajnému orgánu, že sa chce zúčastniť vyšetrovacieho úkonu, je vyšetrovateľ alebo policajný orgán povinný oznámiť mu včas čas a miesto konania úkonu, okrem prípadu, keď vykonanie úkonu nemožno odložiť a vyzrozmeneý obhajcu nemožno zabezpečiť. Z tohto ustanovenia je zrejmé, že orgány činné v trestnom konaní postupovali v súlade s vtedy platným a účinným Trestným poriadkom.“

Ústavný súd považuje uvedené vyjadrenie najvyššieho súdu za právne korektné a zároveň ako účelovú námietku sťažovateľa, že jeho ustanovený obhajca nebol upovedomený o vyšetrovacích úkonoch vykonaných v júli a auguste 2002. Realizácia týchto úkonov bola, ako uvádza sťažovateľ, naplánovaná skôr, ako mu bol obhajca ustanovený, preto o nich údajne ani nemal vedomosť. Ako správne poukázal najvyšší súd, sťažovateľ však nepožiadaval v zmysle § 33 ods. 1 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. a ani ustanovený obhajca neoznámil podľa § 165 ods. 2 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. platného v tom čase, že sa chce zúčastniť vyšetrovacích úkonov. Pri aktívnom vedení obhajoby bolo úlohou ustanoveného obhajcu vyšetrovateľovi oznámiť, že sa vyšetrovacích úkonov chce zúčastniť. Bezvýznamná nie je ani tiež skutočnosť, že súčasťou týchto úkonov nebol výsluch svedka N., ktorý sťažovateľa z trestnej činnosti usvedčoval a ktorého výpoveď sťažovateľ spochybňuje. Z uvedeného dôvodu tiež nemožno hodnotiť ako relevantnú ani ďalšiu námietku sťažovateľa, ktorou tiež poukazoval na porušenie práva na obhajobu, pretože v upovedomení o vyšetrovacích úkonoch z 5. júna 2002 vyšetrovateľ neuviedol mená svedkov, ktorí mali byť vypočutí.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal tiež pochybenia, ku ktorým malo dôjsť pri ustanovení jeho obhajcu. Sťažovateľ uvádza, že mu opatrením z 20. septembra 2006 (bez uvedenia súdu, ktorý opatrenie vydal, pozn.) bol ustanovený ďalší obhajca JUDr. A. H.

Následne, už 25. septembra 2006 predložil súdu splnomocnenie na obhajobu sťažovateľa JUDr. S. Z takto sťažovateľom popísaného priebehu obhajoby je preto zrejmé, že sťažovateľ nebol bez kvalifikovanej obhajoby, pretože ho obhajoval buď ustanovený a následne splnomocnený obhajca, alebo, ako uvádza sám sťažovateľ, bol mu ustanovený aj náhradný obhajca JUDr. A. Š. Pokiaľ sťažovateľ nebol spokojný s kvalitou poskytovanej obhajoby, bol oprávnený tieto nedostatky uplatniť podaním sťažnosti adresovanej Slovenskej advokátskej komore. V kompetencii tejto stavovskej organizácie je prešetrovanie takejto sťažnosti a v prípade jej dôvodnosti aj vyvodenie disciplinárnej zodpovednosti proti danému advokátovi. Sťažovateľom vytýkané nedostatky pri realizácii jeho obhajoby preto nenadobudli ústavnoprávny rozmer, ktorým by sa ústavný súd mohol zaoberať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

14. Sťažovateľ v sťažnosti namietal tiež nedostatočné odôvodnenie napadnutých rozhodnutí. Sťažovateľ bol odsúdený rozsudkom špeciálneho súdu z 28. apríla 2008 spolu s väčším počtom obžalovaných, z ktorých väčšina vrátane sťažovateľa podali proti rozsudku špeciálneho súdu odvolanie. Najvyšší súd rozhodol rozsudkom z 30. marca 2010 o odvolaní, ktoré podali okrem sťažovateľa ďalší dvanásť obžalovaní, ako aj D. ako poškodený. Najvyšší súd v odôvodnení rozsudku najprv popísal podstatu trestnej činnosti, ktorej účelom bolo uplatňovanie nadmerného odpočtu DPH, a potom uviedol, v čom spočívala a aká bola účasť jednotlivých obžalovaných (aj sťažovateľa, pozn.) na tejto trestnej činnosti. Ďalej nasledujú dôvody, ktorými jednotliví obžalovaní a tiež poškodený odôvodnili svoje odvolania. Najvyšší súd poukázal na rozsiahle dokazovanie, ktoré vykonal špeciálny súd, ako aj na podrobné a logické odôvodnenie rozsudku špeciálneho súdu. Najvyšší súd na preukázanie správnosti svojich skutkových a právnych záverov uviedol:

„Na základe vykonaného dokazovania nemá ani odvolací súd pochybnosti, že obžalovanými uvedenými v bode I. rozsudku bola vytvorená štruktúra firiem na účely fiktívneho obchodovania s prakticky bezcenným tovarom (právnym softvérom), a to všetko s cieľom získať na úkor štátu neoprávnené vyplatenie nadmerného odpočtu DPH. Tento záver vychádza zo skutočnosti, že bolo objednané účelové vytvorenie predmetu obchodovania – právneho softvéru, o ktorom sa aj jeho tvorca, svedok P. vyslovil, že bol

prakticky bez hodnoty. Tento záver však vyplýva jednoznačne aj zo záverov znaleckého dokazovania. Nič na tom nemôže zmeniť ani skutočnosť, že v rámci daňových kontrol tento produkt mali skúmať aj pracovníci daňových úradov, ktorí žiadne pochybenia nezistili. O pracovníkoch daňových úradov možno dôvodne predpokladať, že sú odborníkmi na oblasť daní, ale nemožno od nich požadovať odborné znalosti ohľadne všetkých komodít a služieb, s ktorými sa vykonáva obchodná činnosť. O hodnote predmetného softvéru svedčí aj skutočnosť akým spôsobom bol distribuovaný – na disketách, ktoré sa často krát premazávali a opätovne nahrávali, resp. bok posielaný aj ako príloha mailu. Softvér bol v mnohých prípadoch vyvážený aj do zahraničia, a to s právom na rozmnoženie v tisícoch kusov, čo oprávňuje otázku, na čo vlastne mohol prakticky slúžiť. V priebehu trestného konania nebol zistený ani jediný konečný odberateľ, ktorý by uviedol, na aký účel a praktické využitie predmetný softvér kúpil a to napriek skutočnosti, že tzv. obchodný obrat mal činiť stovky miliónov korún...“

Najvyšší súd globálne zhodnotil podstatu trestnej činnosti obžalovaných a zároveň týmto spôsobom zaujal aj stanovisko k ich argumentácii v podaných odvolaniach. Je pravda, že najvyšší súd sa nezaoberal jednotlivo s každým odvolacím argumentom uplatneným obžalovanými, a nezaoberal sa tak ani výslovne odvolacími námietkami sťažovateľa. Táto skutočnosť však samotná nesvedčí o arbitrárnosti preskúmaného rozhodnutia, resp. o arbitrárnosti záverov v ňom vyslovených, a nemôže byť bez ďalšieho ani dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľom označených práv. Najvyšší súd však vyhodnotil ako nedôvodné námietky obžalovaných vrátane sťažovateľa, ktorí spochybňovali výpovede tých svedkov, ktorí obžalovaných usvedčovali. Z uvedeného dôvodu preto najvyšší súd odvolanie sťažovateľa, ako aj ďalších obžalovaných ako nedôvodné zamietol. Ústavný súd hodnotí rozsudok najvyššieho súdu z 30. marca 2010 ako vnútorne logický a dostatočne odôvodnený, ktorý nevzbudzuje žiadne pochybnosti o správnosti jeho skutkových a právnych záverov.

15. Ústavný súd poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných

právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neutržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktoré by popreli zmysel a podstatu na spravodlivý proces.

Do práva na spravodlivé súdne konanie nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnym názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Ústavný súd takisto judikoval (I. ÚS 67/06), že z princípu nezávislosti súdov podľa čl. 144 ods. 1 ústavy vyplýva tiež zásada voľného hodnotenia dôkazov. Pokiaľ všeobecné súdy rešpektujú uvedené ústavné garancie (teda najmä čl. 46 až čl. 50 ústavy), ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenie dôkazov všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s ich hodnotením sám nestotožňoval (napr. IV. ÚS 252/04).

16. Sťažovateľ podal 19. apríla 2011 proti rozsudku najvyššieho súdu z 30. marca 2010 dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Trestného poriadku. V úvode najvyšší súd poukázal na ustanovenie § 371 ods. 3 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. augusta 2011, podľa ktorého dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) Trestného poriadku nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti. Sťažovateľ namietal dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku až v dovolaní, preto nesplnil túto podmienku. Najvyšší súd sa aj napriek tejto skutočnosti zaoberal osobitne každým sťažovateľom uplatneným dovolacím dôvodom a dospel k názoru, že v prípade sťažovateľa nebol splnený ani jeden z uplatnených dovolacích dôvodov. Najvyšší súd v závere k otázke preukázania viny sťažovateľa uviedol: *„... vinu obvineného dokazuje predovšetkým nespochybniteľná existencia umelo vytvorenej siete obchodujúcej s tovarom fiktívnej hodnoty. Súd ho uznal za vinného nielen na základe výpovede svedka N., ale aj na podklade iných, predovšetkým listinných, dôkazov.“*

Najvyšší súd preto dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol. Ústavný súd nezistil v sťažnosťou napadnutom uznesení najvyššieho súdu nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným, a teda si vyžadovalo zásah zo strany ústavného

súdu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno považovať za svojvoľné či neodôvodnené.

17. Po oboznámení sa s obsahom napadnutých rozhodnutí najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia relevantných právnych noriem (Trestný zákon č. 140/1961 Zb., Trestný poriadok č. 141/1961 Zb. a Trestný poriadok) podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval správne, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a ústavnoprávne akceptovateľné.

18. Z dôvodu absencie príčinnej súvislosti medzi predmetnými rozhodnutiami a namietaným porušením základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b), c) a d) dohovoru ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2013